

სოციალური დღის მკვლევარი

რედაქცია: სოლოლაკზე, ბაღის ქუჩაზე, მელიქიშვილის სახლში, № 43
კანტორა რედაქციისა: მელიქიშვილის სტამბაში, ბანაგის ქუჩაზე.

ხელის-მოწერა: მიიღება კანტორაში. ბარეზე მცხოვრებთათვის: ВЪ Типографіи. ВЪ редакціи газ. „Д р о б а“.

გაზეთის ფასი: მთელის წლისა—8 მან., ნახევარ წლისა—4 მან. და 50 კაპ., ოთხის თვის—3 მან., ერთის თვისა—1 მან.

დროება

საქართველოს დღის მკვლევარი

განცხადება: მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვ. ენებზე.
ფასი განცხადებისა: დაიწყო ასოვებით ასოვებზე—1 კაპ., ასოვებზე—1 კაპ., სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ციფროთით—1 კაპ., პატარა—4 კაპ.

რედაქციის უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდად გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

მცხეთის დღის მკვლევარი, ხვალ, კვირას, გაზეთი არ გამოვა.

სამი თვის ხელის-მოწერა „დროებაზე“ 1 მკთომეობრივად 1877 და მლ ევამდე

მიიღება მთელისში, „დროების“ რედაქციაში (ბანაგის ქუჩაზე, სტ. მელიქიშვილის სტამბაში). სხვა ქალაქებში „დროების“ აგენტებთან.

ფასი სამი თვის გაზეთისა—3 მან.

შალაქს გარეშე მცხოვრებთა გაზეთი ამ აღრესით უნდა დაიბარონ: ВЪ Типографіи. ВЪ редакціи газеты „Д р о б а“.

საქართველოს

„დროებისა“

მთელისს გარდა შემდეგ ქალაქებში ისეციდება.

გორში—რკინის გზის სტანციის ბუფეტში.

ქუთაისში: სეიმონ ჩომახიძესთან, ტიპოგრაფიაში, ბუღვართან,

გაქათუბანში—სტანციის ბუფეტში,

ხაშურში (მიხაილოვში)—სტანციის ბუფეტში,

ახალციხეს—უფ. ალ. შარდლოვის მაღაზიაში.

ტელეგრაფები

ბრძოლის ველიდან

(ოფიციალური)

შარაიალი, 29 ენკენისთვეს. 20-ს ენკენისთვეს ჩვენის მხრის მოკლულია 472 სალდათი, დაჭრილი 2,540 და დაკარგული 70.

შარაიალი, 27 ენკენისთვეს. იმ აფიცრებს გარდა, რომელიც 24 სექტემბრის ტელეგრაფში იყვნენ მოხსენებულნი, 20-სა და 21-ს ჩვენის მხრით კიდევ შემდეგი პირნი არიან დაჭრილი: პარუჩ. სგორჯელსკი, პრაპორსნიკები: სმოლსკი, ბრედო, შიკინაძე და ჩისტოსერდოვი, შტ.კაპ. ტანენბერგი, პრაპ. ზუპალოვი და ძოგაპევიჩი, კაპიტ. ხლისტოვი, პრაპ. მიშენსკი და ჩივადე, კაპ. სუჩკინი და პრაპ. ლოვეიკო; მოკლულია: პრაპ. ტამენცკი.

მენა, 28 ენკენისთვეს. შობარტ-ფაშას მოუვიდა ბრძანება, რომ ღუნაის ჩასართავში მოშალოს ის წყლის ლაღლები, რომელიც რუსებმა ოსმალოს ხოშაღების წინააღმდეგ გააკეთეს იქ.

ოსმალოს ჯარმა რადისჩევთან ხმელეთზე გამოსვლა განიზრახეს, მაგრამ დიდის ზიანით უკუ-ქცეულ იქმნენ.

ამბოზენ, რომ ინგლისი ოსმალებსა და ჩეროგორიას მოსარიგებლად შუამდგომლობას ჰკისრულობს.

ბუხარესტი, 29 სექტემბერს. ტურნ-მაგურელთან რუსებისაგან გაკეთებული ხიდი ღუნაის აღიდგებულმა წყალმა გააფუჭა; საჩქაროთ აკეთებენ.

ლონდონი, 26 ენკენისთვეს. ინგლისის ფინანსთ მინისტრმა ნორტკოტმა სთქვა, რომ ორთავე მებრძოლმა მხარემ ისეთი მხნეობა გამოიჩინესო, რომ ახლა რომ მორიგდნენ, არც რუსეთისა და არც ოსმალების სახელი და ღირსება დამცირებული არ იქნებაო.

პარიში, 28 ენკენისთვეს. სერბია აჩქარებულად ემზადება საომრად; ამბოზენ, ის ამ ნომებერში გამოუცხადებს ოსმალებს ომსაო.

ომის აზრები

აზიის ბრძოლის ველიდან

„მოსკოვის უწყებებში“ დაბეჭდილია შემდეგი სტამბოლიდან მიღებული დეპეშა იმ ბრძოლის შესახებ, რომელიც ჩვენებს ამ თვის 20-სა და 21-ს ჰქონდათ მუხთარ-ფაშასთან:

„სტამბოლი, 22 ენკენისთვეს. „ჰავასის სააგენტო“ გეცნობებს, რომ 21-ს შარასა და ალექსანდროპოლს შუა გაცხარებული ბრძოლა ყოფილა. დიდ ხანს არ ჩანდა—ვინ გაიმარჯვებდა და ვინ დარჩებოდა დამარცხებული. რუსებმა ჯერ ოსმალების რამდენიმე გამაგრებული ალაგები დაიჭირეს; მაგრამ ბოლოს ისინი იძულებული შეიქნენ, რომ დიდის ზიანით თავის ძველს პოზიციებზე დაბრუნებულიყვნენ (?) ოსმალებსაც საკმარისიანი მიეცა.“

რუნებულებიყვნენ (?) ოსმალებსაც საკმარისიანი მიეცა.“

გაზეთის „Голос“-ის უკანასკნელს ნომერში დაბეჭდილია შარაიალიდან მიღებული კორრესპონდენცია, რომლიდანაც შემდეგი საინტერესო ცნობანი მოგვყავს ანატოლიის არმიის მთავარსარდლის მუხთარ-ფაშის შესახებ:

„თუმცა მუხთარ-ფაშას ამისთანა დიდი თანამდებობა უჭირავს და თუმცა იმას სრული ღენერლის (მუშირის) ჩინი აქვს, მაგრამ ჯერ კიდევ ის ახალგაზდა კაცია: სულ 35 წლის არის. მუხთარი პატარა ტანის, ნახის აგებულობისა და გამხმარი კაცია. პატარა შავი წვერები აქვს.“

„მუხთარი შეილია ხონტქრის აბდულ-აზისის ძიძისა. მანათლება მიიღო სტამბოლის სამხედრო აკადემიაში, საცა თავის ნიჭითა და მეცადინეობით მიიქცია პროფესორების ყურადღება. იმან საფუძვლიანად შეისწავლა სამხედრო ლიტერატურა და შემდეგ შემოხსენებული აკადემიის პროფესორად იყო დანიშნული.“

„მუხთარ-ფაშა კარგათ ლაპარაკობს ფრანკულად. ჰყვლა, ვისაც კი იმასთან საქმე ჰქონია, ამბობს, რომ ის გონიერი, ჰკვიანი და კეთილი გულის კაცი არისო. ამას გარდა მუხთარ-ფაშას ყველა ძლიერ პატროსან კაცად სთვლის; ის სდევნის მექრთამეებს და საზოგადოთ უპატიოსნო ჩინოფნიკებს.“

იმავე კორრესპონდენტის სიტყვით, მუხთარ-ფაშის ხელ-ქვეით მთელს მცირე აზიაში ოსმალებს ამ წამად 145,000 კაცამდინ ჯარი ჰყავს.

„ზიროვის სააგენტოში“ არტაანის თაობაზე შემდეგ ამბავს იწერებთან 16 ენკენისთვეს ახალციხიდან:

„აქ მოვიდა ნამდვილი ამბავი, რომ არტაანის ხელ-ახლად ასაღებად ორის მხრით მიდის ოსმალოს ჯარიო: ბათუმში დამ ართვინზე და არდანუჯზე ათი ბატალიონიო და შარსიდან არფა-ჩაიზე შეიდი ბატალიონიო.“

ბუშინდელს ჩვენი გაზეთის ნომერში იგდირიდან მიღებულს ტელეგრაფში შეცდომით იყო მოყვანილი, რომ „ამბოზენო, იზმაილ-ფაშა უკან დაწევას“

უპირებსო; — ამის მაგიერად დაბეჭდილი უნდა ყოფილიყო, რომ „ნიშაილ-ფაშა“ წინ წამოწევას აპირებსო.“

მკროპის ბრძოლის ველიდამ

თუილისში მოსული ღებემა „ხალხ-თა-შორის ტელეგრაფის სააგენტოსა“ გეაცნობებს, რომ ოსმალოებს, დაუ-შლიათ ხიდი, რომელსაც სილისტრია-ზე აკეთებდნენ.

ამავე „სააგენტოს“ სიტყვით, პლე-ენოსთან ამ ქამად მხოლოდ წვრი-მალე შეტაკებებია ხოლმე ჩვენსა და ოსმან-ფაშის ჯარს შუა.

სულინთან, მდ. დუნაიზე, როგორც ღებემა გეაცნობებს, ამ 26 ენკენისთვის, ერთი ოსმალოს ჯავშნიანი ხომალდი დატაკებია რუსებისაგან წყალში გაკე-თებულ ლაღს, რომელსაც უფეთქია და ეს ხომალდი დაუღუპავს.

ნემეცური გაზეთი „National Zeitung“ ამბობს, რომ რადგან რუსებსა და რუ-მინებს პლენოსთან ამ უკანასკნელ დრომდინ სულ 90,000 კაცზე მეტი არ ჰყოლიათ, ამის გამო ეს ჯარი ამ ჩინე-ბულად გამაგრებული ქალაქის, არა თუ იერიშით ასაღებად, არამედ გარ-შემო-სარტყმელადაც არ კმარაო; მაგრამ ახლა ამათ რუსეთიდან გვარდიის ორი დივიზია მოუვიდათ და თუ ტარო-სმაც ხელი მოუწყო, მაშინ შესაძ-ლებელია, რომ აქ რამე გაარიგოს რუ-სის ჯარმაო.

მეორე ნემეცურ გაზეთის „Presse“-ის კორრესპონდენტს ამას წინათ ღენ. სკო-ბილგევი უნახავს, რომელსაც, სხვათა შორის, შემდეგი უთქვამს იმისთვის პლე-ენოსთან უკანასკნელს შეტაკების თაო-ბაზედ:

„—12,000 კაცით მივედით იერიშით პლენაზე, ორი საათის განმავლობაში ამ თორმეტი ათასი კაციდამ ოთხი ათა-სი-ლა დამჩა, 8,000 კაცი ღდამიხოცეს და დამიჭრეს. შემდეგ ახალი ჯარი მსროლელთა ბრიგადა გამოვიყვანე წინ; ამ ბრიგადაში 3,700 კაცი იყო. მართის საათის შემდეგ ამათგან მხოლოდ 1,700 კაცი დარჩა. იმავე ღღეს მე-16 დივიზი-აში, რომელშიაც 60 აფიცერი იყო და 3,000 კაცი, რამდენიმე საათში 49 აფი-ცერი მოჰკლეს და 1,760 სალდათი.

ჩემის ანგარიშით, განაგრძო ღენ. სკობელგემა, იმ ორ-სამ საათში თითო ოსმალოს სალდათმა 150-ჯერ დაცალა თოფი.

შემდეგ, როცა იძულებული ვიყავი, რომ ჯარი უკან დამეწია, 49 ზარბაზანი მივაჭენე 600 ნაბიჯზე, მტერზე იმ გან-ზრახვით, რომ სროლა დამეწყო და ამ

დროს ჯარს უკან დაწევა შესძლებოდა. მაგრამ ოსმალებმა ისეთი საშინელი სროლა შეჰქმნეს, რომ ნახევარი საათის განმავლობაში ამ 49 ზარბაზანში მხო-ლოდ 16 დარჩა, სხვები სულ გაგვიფუ-ქეს. ჩვენ საჩქაროდ დავიწით უკან და ამ ღღეს იყო, რომ ჩვენი სამი ზარბა-ზანი ჩაუვარდათ ხელში ოსმალოებსა.“

ზაზეთს „Голосъ“-ში დაბეჭდილია შემდეგი ღებემა ამ ენკენისთვის 21-ს ბუხარესტიდამ მიღებული:

„მს მესამე ღღეა, რაც რუსებისა და რუმი-ნების ჯარები ღიდ მზადებაში არიან პლენოსთან. როგორც იცით, აქ ახალი ჯარები მოვიდა და ამბობენ, რომ მო-მავალ კვირაში ღიდ ამბებს უნდა მოველოდეთო, რადგან რუსები ხელ-ახლად აპირებენ პლენოზე იერიშით მისვლასაო.“

ამავე გაზეთში დაბეჭდილია სტამბო-ლიდამ მიღებული ტელეგრამა, რომელშიაც იწერებია, რომ იქ ოსმან-ფაშისაგან ამბავი მისულა, რომ რუსე-ბი თათქმის ღღე-და-ღამ გვიშენენ ჩვენ პლენაში ზარბაზნებს, მაგრამ ამათს ყუმბარებს თითქმის არავითარი ზიანი არ მოაქვს ჩვენთვისაო.

საქართველო

სამეგრელოს

სასულიერო სასწავლებელი

მრთელს სამეგრელოს სამღვდლოებას აქვს ერთი ოთხ-კლასიანი სასულიერო სასწავლებელი დაბა მარტვილში.

მს სასწავლებელი არის საუნჯე გან-თლებისა არამც თუ მარტოს სამეგრე-ლოს სამღვდლოებისათვის, არამედ სა-ეროსათვისაც, განსაკუთრებით სენაკის მაზრაში, სადაც, გარდა სასოფლო შკო-ლებისა, არ არსებობს არც ერთი სასწა-ვლებელი, რომელშიაც შეეძლოთ მიღე-ბა დასაწყისი განათლებისა თავად-აზნა-ურობის შეილებსა; ღარიბ თავად-აზნაუ-რების შეილები მხოლოდ ამ სასწავლე-ბელში ჰპოულობენ პირველს და უკანა-სკნელს იმედს თავის განათლების მიღე-ბისას.

აქიდამ ცხადათ სჩანს, თუ რა მნიშე-ნელობა აქვს ამ სასწავლებელს მთელი ამ მხრისათვის და როგორ უნდა ვცდი-ლობდეთ ამის წარმატებაზედ.

მაგრამ, საუბედუროდ, ძრიელ ნაკლე-ბად ვხედავთ ასეთი პირებს ჩვენში. აგერ ხუთი წელიწადი ვადის, რაც ამ სასწა-ვლებელში უმსგავსოდ და უხეიროდ მი-ღის ყოველივე საქმე, თვით ზედამხედვე-ლის წყალობით, მაგრამ ამ უკანასკნელ დრომდის არა თქმულა-რა ამაზედ.

ის არის დაცემულ - დაუძღვრებული სულით და ხორციით, მოკლებული იმ

ზნეობითს ძალას, რომელიც მუდამ ყლ-ვიდებს და აცხოველებს ახალგაზრდებს, სწავლა მიღის უსულოთ და აძაგებით; ზნეობითი მხარეც შაგირდებისა თან-ღა-თან ფუჭდება. იშვიათად იპოვით ამ სა-სწავლებელში შაგირდს, რომელსაც შე-ეძლოს კანონიერად შედგენა ორ-სამ ფრაზისა ქართულს ან რუსულს ენაზედ. პრითმეტრიკიდამ არა იციან-რა.

თუ ამ პირველი საგნების სწავლა ასე უხეიროთ მიღის, სხვა საგნებზედ რაღა უნდა ვსთქვათ?

რა არის მიზეზი ამ ნაირად საქმის მი-მდინარეობისა? ამის მიზეზი არ არის არც სამღვდლოება, რომელიც საკმაოდ აძლევს სასწავლებელს მატერიალურ ძა-ლას და არც ადგილის მდებარეობა, სა-დაც ეხლა არსებობს ეს სასწავლებელი. ამის მიზეზი არის ზედამხედველი სასწა-ვლებლისა და მასთან მსახურნი მასწა-ვლებელნი.

შველა მასწავლებლები თავის სარდ-ლით, ზედამხედველით, თითქმის მუდამ დროების გატარებაზე, ქეიფზე და თავის კერძო შეძენაზედ ჰფოქრობენ.

შველამ კარგათ იცის, თუ რა შეხე-დულება აქვს ბავშვს მასწავლებელზედ და რა ზნეობითი გავლენა აქვს უკანას-კნელს პირველზედ. ბავშვი ვერც კი წარ-მონდგენს, შეცდება მასწავლებელი რა-მეში, თუ არა; ისე უყურებს მასწავლე-ბელს, როგორც კათოლიკები წმინდა და შეუცდომელ რომის პაპას; ამიტომ მას-წავლებლის ყოფაქცევას ღიდი გავლენა აქვს მოსწავლეებზედ. საიღამ შეუძლი-ანთ მოსწავლეებს შეითვისონ კარგი ყო-ფაქცევა და ზნე, როდესაც მათი მასწა-ვლებლები გაფუჭებულის ხასიათისანი არიან? მართული ანდაზა ამბობს: „ხა-რა ხართან დააბიო, ან ფერს იცვლის, ან ზნესაო.“

ზარდაყვანა მოსწავლეებისა ერთი კლა-სიან მეორეში, მიღება მათი რომელსა-მე კლასში ძრიელ ხშირად ქრთამზედ არის დამოკიდებული ხოლმე.

რამოდენიმე მასწავლებლები და მათ-თან ზედამხედველი ხშირად დაიარებიან სანადიროთ ათი თუთხმეტი ვერსის სი-შორეზე, სადაც რჩებიან ორ-სამ ღღეს. მაენი არ იწერენ არც გაზეთს, არც ჟურნალს და არც რამე სწავლაში სახ-მარ წიგნებს. მასწავლებელი, რომელიც არა ფერს არ კითხულობს და მუდამ არ მეცადინეობს, ვერ შეიძლებს რიგიანათ თავის წმინდა თანამდებობის აღსრულე-ბას რადგანც ის სწავლაში თან-ღა-თან უკან მიღის და არა წინ.

საზოგადოთ ყველა მასწავლებლები ზარმაკობენ, მაგრამ ზედამხედველმა ზარ-მაცობაში ყველას გადააჭარბა. მას ყო-

ველ დღეს აქვს რამოდენიმე გაკვეთი-
ლები, მაგრამ კვირაში ორ-სამჯერ მე-
ტათ არ შედის კლასში და მისი გაკვე-
თილი მეოთხედი ან, დიდი რომ ვსთქვათ,
ნახევარ საათსა გრძელდება. ამისთანა
გულ-მოდგინებობისა და შრომის წარ-
მომადგენელმა ზედამხედველმა ამას წი-
ნეთ სთხოვა სამღვდლოებს, რომ ჯა-
მაგირი არ მყოფნის, მომიმატეთო!

ზარდა ამისა აგერ ხუთი წელიწადია,
რაც ზედამხედველი არ აძლევს სამღვდე-
ლოებს ანგარიშს, თუ რამდენი ფული
შემოდის ერის კაცის შეილებიდან, რამ-
დენი რაზედ იხარჯება და რამდენი რჩე-
ბა. მრის-კაცის შეილებს ახდევინებენ
ყოველ წლობით თორმეტ-თორმეტ მა-
ნეთს, იმასაც ერთბაშით პირველ შეს-
ვლაზედ. რიცხვი ერის კაცის შეილები-
სა ყოველ წლივ ასზედ მეტია. ნუ თუ
სასწავლებელს, ამდენი სპეციალურ სა-
შუალების მქონებელს, არ უნდა ჰქონ-
დეს სწავლაში სახმარი ნივთები მაინც?

ამ უწესობებების გამო ამ წასრულს
ინისში მოხდა უკმაყოფილება ზედამხე-
დველსა და სამღვდლოების წარმომად-
გენელ წევრთა შორის. ზანათლებულმა
ზედამხედველმა დადი შეურაცხყოფა მი-
აყენა მრთელს სამეგრელოს სამღვდე-
ლოებას არა დასაბუქადვის სიტყვებით და
მათ წევრებსა კი საქმითაც. ეს გარემო-
ება სამღვდლოების წევრთაგან მოხ-
სენდა მისს ყოვლად-უსამღვდელოესობას
იმერეთის ეპისკოპოსს, და იმედია ამ მო-
კლეს დროში მოხდეს გამოძიება ამ სა-
ქმისა საქართველო-იმერეთის სინოდის
ქანტარის განკარგულებით. მისურვებთ
მხოლოდ, რომ ეს გამოძიება მოხდეს
რიგიანად...

მეგრელიშვილი

დღიური

* * * მომავალ ორშაბათის სხდომაზე
ჩვენი ქალაქის რჩევას, სხვათა შორის,
შემდეგ ორ საგანზე იქნება სჯა: 1) ხმო-
ვანის ლ. კ. მლიმიძის წინადადება-
ზე, რომ ქალაქის ზამთრება (უზრავა),
რჩევისაგან ნება-დაურთველის ხარჯის
მოხდენისათვის, პასუხის-გებაში მიეცეს,
და 2) მოხსენება ზამთრებისა იმის თა-
ობაზე, რომ ამ ომიანობის განმავლო-
ბაში ბირჟის მეფაიტონებს ტაქსა მო-
უმატონ.

* * * მუშინ წინ, სექტემბრის 26-სს,
ჩვენს ქალაქში მოხდა შემთხვევა, რო-
მელმანც თითქმის მთელი ქალაქი აა-
ლაპარაკა:

ამ დღეს, საღამოს 9 საათზე, სოლო-
ლაკზე, საღვთის ქუჩაზე მიმავალა აკუ-
ლისელი სომეხი ვაჭარი აკობჯან შნი-
ანცი, რომელიც დროებით ჩამოსულა
ქალაქში და მუენდოვის სახლში დამდ-

გარა. ზედ ამ სახლის კარებთან, ქუჩა-
ზე, იმას ვილაც ავაზაკი, ანუ ავაზაკები,
დასცემია, და ჩაუკრავს გულში ხანჯა-
ლი. საწყალ მსხვერპლს კარებში შესე-
ლა მოუსწვრია, ერთი დაუყვირია, წაქ-
ცეულა და იქვე მომკვდარა.

ზამოძიებამ ჯერ-ჯერობით, როგორც
გვითხრეს, ვერა აღმოაჩინა-რა.

ამ შემთხვევამ, სხვათა შორის, ის შე-
გვატყობინა, რომ საღამოს 8 სა-
ათიდან 11 საათამდე ოფიცისის ქუ-
ჩებში ვერასოდეს ვერც ერთს პოლიცი-
ის სალდათს (აზხოდს) ვერ ნახავთ თურმე.
მაგრამ უბედურება ეს არის, როცა არიან
დაიარებიან, მაშინაც თითქმის არაფერს
აკეთებენ ეს ჩვენი ღამის მცველები, რა-
დგან უმეტესი ყურადღება ამათ სამიკი-
ტნობისაკენა აქვთ მიქცეული....

* * * ხვალ და ზეგ, ე. ი. 30 ენკენის-
თვესა და 1 დეინობისთვეს, როგორც
მოგვხსენებთ, ჩვენი ხალხი მცხეთობას
დღესასწაულობს. თუ ამისთანა ჩინებუ-
ლი ამინდი დადგა, როგორც დღეს არის,
უეჭველია, წელს მცხეთას დიდ-ძალი
ხალხი მოგროვდება.

* * * ჩვენ გვითხრეს, რომ ნავთლულის
გზაზე მყოფი ბარაკების ავთმყოფები
(დაჭრილი მეომრები) დიდ ყმაყოფილე-
ბას აცხადებენ თურმე უფ. რეიტერზე,
რომელიც „წითელის ჯვრის საზოგადო-
ებისაგან“ ამორჩეულია ამ ავთმყოფების
ყურის-საგდებელად. მაგრამ ამასაც ამბო-
ბენ, რომ ამ ბარაკებში ზოგიერთი სხვა
მოსამსახურე პირები კარგად არ იქცე-
ვიანო....

„დროებისა“ კორმისპონდენცია

ზაქათალა, 19 სექტემბერს. ამ ზაფ-
ხულში და შემოდგომაზე მქონდა შემ-
თხვევა ზაქათალის მაზრის სოფლებში
სიარულისა და უფრო ხშირად სოფელს
ქაზში.

ამ სოფელში არიან გადმოსულნი
სხვა-და-სხვა ქვეყნიდან ხუთი კაცი,
ორი შარაბილიდამ სომხები და სამი
სპარსეთიდან ურიები, რომლებიც და-
წანწალობენ ზაქათალის მაზრაში და
ატყუებენ თავიანთის ტყუილის ექიმო-
ბით საწყალს და უმეცარს ხალხსა.

12-ს აგვისტოს, ჩემს ქაზში ყოფნის
დროს, შემხვდა დიაკვანი ქაზის ეკლე-
სიისა დ. ს—ძე, მიჩვენა ერთი დიდი
მუქით ხაზნაშის თესლი, და მკითხა—
ეს რა წამალი არისო. შამწილი მყა-
სო ორის წლისა ავთაო და აქაურმა
ექიმმა სომეხ აკობჯან მომცაო. მკითხე
—რითი არის ყმაწილი ავთა?—მუ-
ცელში ფარალათაო და სისხლზედაც

გადისო, ძრიელ სისუსტეც აქვსო.—ზამი-
გონია-მეთქი, უთხარი მე, რომ ვგ-ხაშ-
ხაშის თესლი საქართველოში იქიან:
როდესაც ყმაწილი გაჭირვებულდება
და ძილი არ მოუვა, იმას მისცემენ ნა-
ხევარ მისხალსა და დააძინებს. სხვა კი
არა ვიცი-რა, რადგან ექიმი არა ვარ,
რომ სწორეთ გითხრა.

შეორე დღეს კიდევ შემხვდა ის დია-
კვანი; გაჩქარებული მიდიოდა, დაფიქ-
რებული და დაღონებული. დავაყენე და
გვითხე თავისი ყმაწილის ამბავი.—შე-
ნი მტერი იყოს როგორც ის არისო;
გუშინ ის აქიმის წამალი დავალევიწე-
თო, ორი ჩაის სტაქანიო, როგორათაც
ექიმმა მითხრაო და დღეს ყმაწილი ვე-
ლარ გამოგვიღვიძებიაო, და ეხლა მიე-
ღვიარ კიდევ იმ ექიმთანა, ეგების გამო-
საღვიძებელი წამალი მომცესო. ის რომ
გამშორდა, მე წავედი დიაკვნის სახლში,
ყმაწილი ვნახე; საწყალი მკვდარი ჰგო-
ნიათ და თავს დასტიროდა დედა და
შემოხვევოდნენ გარსა ქალები. მერას-
გზით ვერ მოვბრუნებინათ; მერე არ
ვიცი როგორ ქალებს შინაურულის წამ-
ლებით მოვბრუნებუნათ. მე იმდენს
ხანს მოუცადე ს—ძეს, მანამ ექიმისა
მობრუნდებოდა. რომ მოვიდა, გვითხე—
რა გითხრა შენმა ექიმმა.—ჭაფური მომ-
ცაო, ეს მოუსვით ცხვირზედაო და გა-
მოიღვიძებსო! დიაკვანს ეძლივა ფეხის-
ქირა ექიმისათვის და არ წამოსულიყო.

შემდეგ დავსტოვე დიაკვანი ქაზში და
მე წამოვედი ზაქათალაში. მოსვლის უ-
მაღვე მიემართე დოქტორსა და მოვახ-
სენე ყოველივე ავთმყოფობა ამ ბავშ-
ვისა და ვსთხოვე სამკურნალო წამალი;
მაშინვე მომცა წამალი და გაუზახენე
დიაკვანსა.

ზარდა ამ თვალთ ნახულის შემთხვე-
ვისა, შევიტყე რამდენიმე ამისთანა ექი-
მობა იმ ზემოხსენებულს მოწანწალე
ექიმებზედა.

მრთ ქაზში მცხოვრებელს, ხ—შვილს,
გასჩენოდა ხელის გულზედ უზალთუნის
ოდენა იარა და მიემართა ამ აკოფა
ექიმთან მოსარჩენელად. ექიმს ეთხოვნა
ხუთი მანეთი; ბოლოს სამზე მორიგე-
ბულიყენენ, და ამ თავით მიეცათ ფუ-
ლი. ექიმს ეთქვა ერთ კვირაზედ მოვარ-
ჩენო. მაშინვე დაეყარა რალაც ცხარე
წამალი ხელის-გულზედა; მაგრამ შინ
რომ მობრუნებულიყო, ხ—შვილს და-
სიებოდა საშინლად ხელი, ასე რომ
ფეხზედ მდგომი კაცი ამ ცხარე წამალს
ლოგინათ ჩაგდო. რამდენჯერმე გაუგ-
ზახენა ავთმყოფობა კაცი აქიმსა და სთხო-
ვა მისულიყო, ენახა; აღარც მოხვდა;
ამასობაში ხელის იარა ისე გაუძნელდა,
რომ მთელი ხელი ველარ ამუშავა, პა-

ტრონიც არ ჰყვანდა, და ეხლა ამბობენ უხელოდ დარჩაო..

ბიდეც ერთი ძახში მცხოვრებლის ბ. — შეილის შეილი გაციებულყო და გამხდარიყო ავით. მიემართათ ამ ზემო-სხენებულის აკოფ-აქიმის ძმის წულ-თან, რომელიც აგრეთვე ექიმობს, როგორც იაკობა; წაყვანათ ავითმყოფთანა, შერიგებოდნენ ხუთ თუმნათ, წამლის ფულის გარდა. ღაწყო ექიმობა, რამდენიმე კვირა, რასაკვირველია, ვერა ეშველა-რა, რადგან წამალი არ იცოდა. შემდეგ, ძრიელ რომ შეწუხებულყო ავითმყოფი, წაყვანათ ზაქათალაში ურემით დოქტორთან, შეწუხებულყო გზა ზედ და გარდაცვლილიყო. აქიმისათვის რომ ეთქვათ ეს, ეპასუხნა, რომ არ წაგყვანათო, მე მოვარჩენდიო, დოქტორმა რა იცისო წამლობისაო?!

მე მიკვირს, რომ, მადლობა ღმერთსა, ეს ზაქათალის მაზრა ისეთნაირად დაწყობილია, რომ ხალხს არა აქვს შეწუხება, ექიმები და ყოველივე წამალი აქვს თითქმის უფულოთა, სახელმწიფოთა (?); ზაქათალის მაზრიდამ ვინც კი მიმართამს უფალს დოქტორსა, უარის უთქმელათ და დაუყოვნებლივ მისცემს წამალსა და იმ წამსვე მისცემს წამალსაც და კიდევ დაუზარებლივ წავა, სადაც იყო, ავითმყოფის სახეხავათა.

მაგრამ ხალხი მისდევს უწინდელს ჩვეულებასა, და ამის გამო სნეულდებიან და იხოცებიან ამ მიზეზებით, რომელიც ზევით მოგახსენეთ.

რალა თქვა უნდა, რომ დიდ სარგებლობას მოუტანენ ხალხს, ამ ზემო-მოხ-

სენებულის მსგავს ექიმებს ალუკრძალონ ექიმობა.

ბ. ს. წინამძღვაროვი

ბანსხალბანი

ბანოვის ქუჩაზე, იავარ მიწოვების სახლებში გავალე ახალი მოდის მაღალი. მკრავ ქალის კაბებს, ტალმებს და შუბკებს, აგრეთვე ახალი მოდის დასახურავებსა და ჩასაცმელებს და საზოგადოთ ქალის ყოველ გვარ ტანისამოსს ხელ-შასს ვიღებ სინილისინათ. გაბრიელ თორომაანოვი

გამოვიდა ამ დღეებში წესდება

სასჯალთაზადა რომელთაცა გადასყვამტენ მოგრიგებულნი მსაჯულნი. ძასაციონი განჩენებითა და თამაჰიას წესდება“ ისყიდება თ ფ ი ლ ი ს შ ი, ტერ-ბრიქტროვის წიგნის მალაზიაში, მ უ თ ა ი ს შ ი ტერ-ბრიქტროვის აგენტთან და ს ი ღ ნ ა ლ შ ი უ. ნ. ბამრეკელთან. (3-2)

შმორჩილესად ესთგოვ იმ პირებს, ვინც 1875 წლიდამ ვიდრე 1876 წლამდღი ჩემი წიგნის მალაზიის ქართული წიგნების გასაღებაში იღებდა მონაწილეობას, რომ რაც გაყიდული აქვთ წიგნები, იმის ანგარიში გამომიგზავნონ.

მისგანაც ვერ მივიღებ პასუხს, შემდეგ იძულებული ვიქმნები სახელი და გვარი გამოცხადდეს. გაზეთში და ვიზე რამდენი იქნება დარჩენილი უშლი. ამას იმიტომ ვაცხადებ, რომ წიგნის პატრონები მე ანგარიშს მთხოვენ და ვერ მიმიცია დღემდინ, რადგან აგენტება ფულებს არ მიგზავნიან. ადრესი ჩემი: ВЪ Тифлисъ, Типогр. Меликова, Арсену Каландадзе. არსენ ძალანდაძე. 3-3

გაკვეთილება

რეტიულის და პრაქტიულის გუნ-ლალტერიისა ორ-გვარის ანუ იტალიურისა, ბანკის, ფაბრიკის, სავაჭრო, კომისიურის და აგრეთვე სავაჭრო არითმეტიკისა. აღკასი: ლაბორატორიის ქუჩა, ნამესტნიკის ბაღის პირ-და-პირ, პაროვის სახლებში, № 14.

გ ლ ო ვ ა ი რ ა ა ლ ი მ ო რ ი ს ა თქმული სოლომონ მსაჯულისაგან გამოცემული ზაქარია შიჭინაძისაგან იაყიდება მართანოვი წიგნის მალაზიაში, ფასი ერთი შაური

ჭუთაისში მიიღებენ ყაფვილუმს საშუალო სასწავლებლების მესამე კლასამდინ მოსამზადებლად. მსურველს შეუძლიან იკითხოს „ძოლხი დის“ სასტუმროში მალაზიაში დიუპონი.

ქართული სახალხო სიმღერები შეგროვილი და გამოცემული ზაქ. შიჭინაძისაგან. წიგნი პირველი. ფასი ყველგან ერთი შაური

დაიგეჰდა და გამოვიდა სტამბიდა ლექსი თ. ი. ზ. ჩოლაყაშვილის გარდაცვალებაზე თავის სურათით თქმული დავით ბივიშვილისაგან იხყიდება სხვა და სხვა წიგნის მალაზიაში. ფასი ყველგან ორი შაური.

რკ. გზა.	დილა.	სალა.	II კ.	III კ.	ბელგრადში	მ. კაპ	ბირჟა	მან. კაპ	მაზანდა	მან. კაპ
თფილისი	9 21	5 18			მ.ცი სიტყვა თფილისიდან:		პეტერბურგი, 25 ენკენის.		თფილისი, 29 ენკენის.	
მცხეთა	10 11	6 27	68	38	ჭუთაისს, შოთს	1	მრთი ანეთი ლიხს:		შქე. თეთ. ბანჯისა, ფთ.	190
ბორი	11 58	9 43	2 40	1 23	ბორს, ღუშეთს, სიღნაღს	50	ლონდონში 24 ჰენსი.	78	შქეილი წითელი.	145
ხაშური	1 29	11 57	3 92	2 18	როსტოვს, მდესას, მოსკოვს	2	პარიჟში 259 სანტიმი.	81	ქერი ფთო.	125
სურამი	1 44		4 42	2 46	პეტერბურგს, მარშავს	2	მსკონტი (სარგებლისფასი)	71	ბამბა მრეცნისა, ფთო.	820
ქვირილა	5 49		5 81	3 23	მსმალეთში, შვეიცარიაში	3	ბანკის ბილეთი 5%	94	— ამერიკისა, ფთო.	850
რიონი	6 47		6 75	3 75	იტალიაში და საფრანგეთში.	3 50	მოგებინი (პირველისესხი)	208 25	ბაპენტილი ბამბა ფთ.	950
სამტრედია	7 41		7 73	4 29	ინგლისში	3 75	მოგებინი (მეორე სესხი)	208 75	მატყლი თუ შური ფთ.	7
აბ-სენაკი	—		8 57	4 76	ფოვბა		ბირაოს ფურცლები:		— თარაქამისა ფთ.	350
შოთი	9 40		9 75	5 42	ა) თფილისიდან: სამზღვარ გარეთ, მუთაისს, რუხეთს — ყოველ დღე		თფილ. სააზნ. ბანკისა.		პბრეშუმი ნუხური სტ.	3
შოთი	9 13				კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და სამშ.		ხერსონის ბანკის (5%)	85 25	ძონი, ფთო.	580
აბ-სენაკი	—		1 18	66	მ. შურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს —		მოსკოვის (5%)	85 50	ძონის სანთელი ფთო.	8
სამტრედია	11 16		2 6	114	სამშ. და შაბ. ბ) ქუთაისიდან:		აქციები:		სტეარინის სანთელი, ფ.	12 54
რიონი	12 13		3 4	169	თფილისისა და შოთისაკენ — ყოველ		მდესის სავაჭრო ბანკის	177	ხორცი ძროხისა, ლიტ.	54
ქვირილა	1 18	ლაშე	3 98	2 21	დღე, კვირას გარდა. მ. შურგეთს —		შოთი-თფილ. რკინ. გზის		— ცხვისა, ლიტრა	63
სურამი	5 12	1 10	5 33	2 96	ორშ. და პარასკ.		შავი ზღვის ცეცხ. გემების	527	სპირტი, გრადუსი	12
ხაშური	5 39	1 37	5 84	3 24	წიგნის გავზენარუსეთში	კაპ	ქავკაზის და მერკურის.	225	შაქარი, ბროც. ფთო.	820
ბორი	7 5	4 8	7 36	4 9	და სამზღვარ გარეთ:		პირე. საზღვევ. საზოგ.	745 50	— ფხენილი ფთო.	720
მცხეთა	8 50	6 59	9 8	5 4	ლია წიგნის	4	პეტერბ. საზღვევ. საზ.	235 50	შავა გრგვალი, ფთო.	26
თფილისი	9 31	7 56	9 75	5 42	დაბეჭდილის (ხამი მისხალი)	8	მოსკოვის საზღვევ. საზ.	268	წეთი ქუნჯუთისა ფთო.	12
									მქრო 1/2 იმპერიალი.	890